

GHID DE BUNE PRACTICI

ACHIZIȚII PUBLICE DURABILE

Chișinău, 2022

Consolidarea achizițiilor publice durabile
în Republica Moldova

Ghid de Bune Practici

ACHIZIȚII PUBLICE DURABILE

Ana-Maria Covalenco

Carolina Ungureanu

Diana Enachi

Vadim Țurcan

Viorel Pîrvan

Chișinău, 2022

Opiniile exprimate aparțin autorilor. Administrația IDIS „Viitorul” și Consiliul Administrativ al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” nu poartă răspundere pentru estimările și opiniile prezentate în cadrul acestei publicații.

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorilor acestei publicații trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

ADRESA DE CONTACT:

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”
str. Iacob Hîncu 10/1, mun. Chișinău, MD-2005, Republica Moldova
Telefon: (373-22) 22 18 44
www.viitorul.org, office@viitorul.org

Studiul a fost realizat de IDIS „Viitorul” în cadrul proiectului „Consolidarea Achizițiilor Publice Durabile în Republica Moldova” – Proiect 20.80009.7007.15, finanțat din bugetul de stat în cadrul Programului de Stat (2020-2023) Nr. 81-PS din 03.01.2020. La elaborarea studiului au contribuit: Ana-Maria Covalenco, Carolina Ungureanu, Diana Enachi, Tatiana Parvan, Vadim Țurcan, Viorel Pîrvan.

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

Achiziții publice durabile : Ghid de bune practici / Ana-Maria Covalenco, Carolina Ungureanu, Diana Enachi [et al.] ; Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Științe Economice, Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”. – Chișinău : S. n., 2022 (CEP USM). – 32 p. : fig., tab.

Cerințe de sistem: PDF Reader.

Bibliogr.: p. 32 (34 tit.).

ISBN 978-9975-159-89-0 (PDF).

336.5(036)

A 16

**Consolidarea achizițiilor publice durabile
în Republica Moldova**

CUPRINS

Lista abrevierilor.....	4
Introducere.....	5
1. BUNE PRACTICI PRIVIND ACHIZIȚII PUBLICE DURABILE	7
1.1. Achiziții în sectorul tehnologiilor informației și comunicațiilor	7
1.2. Achiziția de hârtie pentru birou	10
1.3. Procurarea mobilierului.....	13
1.4. Achiziția produselor alimentare și catering	17
1.5. Lucrări de construcție, renovare, reparații ale clădirilor.....	21
1.6. Achiziția soluțiilor de management a apelor pluviale	25
1.7. Servicii de curățenie/cleaning.....	28
2. RECOMANDĂRI PENTRU AUTORITĂȚILE CONTRACTANTE	31
Bibliografie.....	32

Lista abrevierilor

AAP	– Agenția Achiziții Publice
AGE	– Agenția de Governare Electronică
ANSC	– Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor
APC	– Autorități publice centrale
BNM	– Banca Națională a Moldovei
CNA	– Centrul Național Anticorupție
CPV	– The Common Procurement Vocabulary / Vocabularul Comun al Achizițiilor Publice
EEE	– Echipamente electrice și electronice
ECF	– Elemental chlorine free / Fără clor elementar
ECHA	– European Chemicals Agency / Agenția Europeană pentru Produse Chimice
FLEGT	– Forest Law Enforcement, Governance and Trade / Aplicarea legii forestiere, guvernare și comerț
FSC	– Forest Stewardship Council (FSC) / Consiliul de Administrare al Pădurilor
GPP	– Green Public Procurement / Achiziții publice ecologice sau verzi
IDIS “Viitorul”	– Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”
IMM	– Întreprinderi mici și mijlocii
LCC	– Life Cycle Costing / Costul pe ciclul de viață
MF	– Ministerul Finanțelor
MTender	– Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” MTender
PAL	– Placă din aşchii lemnoase
RIK	– Centrul de Registre și Sisteme Informaționale
SIAMD	– Sistemul informațional automatizat „Managementul deșeurilor”
TCF	– Totally Chlorine Free / Fără clor
TIC	– Tehnologiile informației și comunicațiilor
TVA	– Taxa pe valoare adăugată
UE	– Uniunea Europeană
VOC	– Volatile organic compounds / Compuși organici volatili

Introducere

Achizițiile publice durabile/ecologice/verzi (green public procurement – GPP) sunt definite în [Comunicarea \(COM \(2008\) 400\) „Achizițiile publice pentru un mediu mai bun”](#) ca fiind „*un proces prin care autoritățile publice achiziționează bunuri, servicii și lucrări care au un impact redus asupra mediului pe tot parcursul ciclului de viață, în comparație cu bunurile, serviciile și lucrările cu aceleași funcții primare care ar fi achiziționate în mod obișnuit*”.

Multe țări au elaborat și implementează politici privind achizițiile publice durabile care au fost incluse de către comunitatea internațională în [Obiectivele de Dezvoltare Durabilă \(ODD\)](#), adoptate de Națiunile Unite în 2015. Astfel, ținta 12.7 din Obiectivul 12 al ODD „Consum și producție responsabile” prevede „*promovarea practicilor de achiziții publice durabile, în conformitate cu politicile și prioritățile naționale*”.

La nivelul UE, achizițiile publice durabile sunt un instrument cu caracter voluntar, ceea ce denotă că Statele Membre și, respectiv, autoritățile publice au dreptul de a decide măsura în care le implementează. Cu toate acestea, achizițiile publice verzi au un rol cheie în eforturile UE de a deveni o economie mai eficientă din punct de vedere al alocării resurselor. Implementarea achizițiilor durabile/verzi contribuie și la stimularea unei cereri mai mari pentru bunuri și servicii mai durabile, care altfel ar fi dificil de introdus pe piață. De asemenea, achizițiile publice durabile sunt un instrument de impulsare a economiei prin inovare.

Începând cu anul 2010, Comisia Europeană promovează bunele practici cu scopul de a evidenția modul în care autoritățile publice din Europa reușesc cu succes să implementeze achiziții durabile/verzi în diverse domenii. Acestea includ, printre altele, calcularea și aplicarea costurilor pe întreg ciclul de viață, principiile economiei circulare, precum și abordări care încurajează inovația sustenabilă.

Protecția mediului și promovarea unei dezvoltări durabile este unul dintre principiile de reglementare a relațiilor privind achizițiile publice, prevăzut în Legea privind achizițiile publice. Conform Legii privind achizițiile publice, autoritățile contractante au dreptul de a impune în documentația de atribuire, în măsura în care acestea sunt compatibile cu dreptul comunitar, condiții speciale de îndeplinire a contractului, prin care se urmărește obținerea unor efecte de ordin social sau în legătură cu protecția mediului și promovarea dezvoltării durabile.

Conform [Indicelui de Percepție a Sistemului de Achiziții Publice din Republica Moldova \(ediția a III-a, 2021\)](#), autoritățile contractante chestionate asociază achizițiile publice durabile cu: ecologie, economie, eficiență, calitate, sustenabilitate, responsabilitate, protecția mediului ambiant, diminuarea efectului nociv al substanțelor toxice asupra mediului ambiant, calitate-cost etc. Rezultatele sondajului efectuat pentru elaborarea Indicelui arată că 11% din autoritățile contractante participante la sondaj aplică întotdeauna, iar alte 27% aplică frecvent criteriile de durabilitate atunci când desfășoară proceduri de achiziție publică. Totodată, circa 20% din autorități au menționat că aplică rar astfel de criterii, iar 13% – niciodată. Cu toate că autoritățile contractante prezintă către AAP informații privind achizițiile publice durabile/verzi, indicând în Darea de seamă (pct. 18) aplicarea criteriilor de durabilitate, categoriile de bunuri/servicii/lucrări (codul CPV) pentru care au fost aplicate, totuși nu există statistici care să reflecte măsura în care autoritățile desfășoară achiziții durabile, ponderea acestora sau alți indicatori relevanți.

Una dintre concluziile studiului IDIS „Viitorul” din 2020, [„Conceptul de durabilitate în Legea achizițiilor publice: reglementare versus aplicare”](#), este că Legea nr. 131/2015 permite autorităților contractante să abordeze aspectele de durabilitate

GHID DE BUNE PRACTICI

și protecția mediului, precum și aplicarea criteriilor de atribuire care au la bază considerente de rentabilitate și factori precum calcularea costurilor pe întreg ciclul de viață. Totuși, în practică, orientarea spre achizițiile publice durabile este extrem de redusă. Or, autoritățile contractante aplică în majoritatea procedurilor de achiziție publică criteriul de atribuire „prețul cel mai scăzut”.

Prezentul Ghid are drept scop prezentarea și analiza practicilor europene privind aplicarea criteriilor de durabilitate în procesul de achiziție publică. Bunele practici sunt prezentate din perspectiva beneficiilor aduse atât autorităților contractante, cât și mediului, economiei și societății în general. Sunt prezentate

aspecte practice din procesul de achiziție publică, exemple de specificații tehnice, factori de evaluare, criteriile de atribuire și selecție, rezultate și impactul asupra mediului. Ghidul își propune încurajarea autorităților publice din Republica Moldova de a aplica în procesul de achiziție publică criteriile de durabilitate/ecologice. Domeniile în care sunt prezentate practicile de achiziție publică durabilă au fost selectate astfel încât acestea să fie cât mai relevante și aplicabile în contextul achizițiilor publice din Republica Moldova. În cele din urmă, în baza practicilor analizate și prezentate, autorii Ghidului formulează o serie de recomandări pentru autoritățile contractante în implementarea achizițiilor publice durabile.

1. BUNE PRACTICI PRIVIND ACHIZIȚII PUBLICE DURABILE

1.1. Achiziții în sectorul tehnologiilor informației și comunicațiilor

Centrul de Registre și Sisteme Informaționale (RIK) este o agenție aflată în jurisdicția Ministerului Justiției din Estonia. RIK este responsabilă de asigurarea unui mediu inovator prin furnizare de servicii electronice integrate pentru o implementare mai eficientă a politicilor în sectoarele administrației naționale, juridic și penal. Centrul elaborează și administrează registre și sisteme informaționale de mare importanță pentru stat și cetățenii săi, cum ar fi Registrul e-Business, sistemul e-Notariat, e-Carta funciară, sistemul informatic al instanțelor de judecată etc. RIK aplică frecvent criteriile de durabilitate în procesul de achiziție publică. **Criteriile durabile sunt utilizate pentru a obține bunuri, servicii și lucrări de cea mai înaltă calitate, precum și pentru a reduce impactul achizițiilor asupra mediului.**

Obiectivele achiziției

RIK, asumându-și rolul de lider, a inițiat și desfășurat achiziții publice de bunuri, servicii și lucrări din domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în asociere cu alte instituții publice. În procesul de achiziție a computerelor și monitoarelor, **a fost utilizată procedura de acord-cadru**, desfășurată de către RIK în asociere cu alte 8 autorități contractante estoniene. De asemenea, RIK a utilizat **mecanismul de consultare a pieței** pentru a facilita dialogul dintre reprezentanții autorităților contractante și reprezentanții operatorilor economici. Prin urmare, **specificațiile tehnice au fost elaborate în baza rezultatelor analizei și consultării pieței**. Începând cu anul 2014, toate echipamentele TIC necesare ministerelor și agențiilor guvernamentale din Estonia sunt procurate în baza procedurii de

Autoritățile contractante din Republica Moldova pot desfășura consultarea pieței conform regulilor stabilite în Ordinul MF Nr. 105/2020 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind modalitatea, condițiile și procedura de organizare și desfășurare a consultării pieței în vederea pregătirii achiziției publice.

acord-cadru, desfășurată și gestionată de către RIK.

Obiectul contractului de achiziție

Procurarea a cel puțin 1000 de computere (cu licențe software) și 1000 de monitoare, echipamente și componente suplimentare cu servicii de transport incluse.

Specificații tehnice

- Computerele trebuie să îndeplinească cerințele Energy Star 5.0¹ sau echivalent;
- Monitoarele trebuie să îndeplinească cerințele TCO² 5.0² sau echivalent;
- Eficiența sursei de alimentare trebuie să fie de cel puțin 85% (indiferent de sarcină) și cablul de alimentare trebuie să fie inclus în set;
- Nivelul de putere a sunetului (nivelul de presiune acustică) în modul de funcționare (încărcare CPU de 90%) nu trebuie să depășească 33,3 dB (măsurat în conformitate cu ISO 9296);

¹ [ENERGY STAR | The simple choice for energy efficiency](#)

² [TCO Certified – the world's leading sustainability certification for IT products](#)

GHID DE BUNE PRACTICI

- Monitoarele trebuie să fie LCD cu iluminare din spate LED;
- Computerele trebuie să aibă posibilitatea de a extinde dimensiunea RAM.

Criteria de selecție și atribuire aplicate

Criteriaul de atribuire s-a bazat pe oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, stabilit în baza unui set de factori de evaluare cu ponderi, după cum urmează:

Pondere	Factor de evaluare
80%	Preț
10%	Consumul de energie în modul de funcționare (ofertele de computere și monitoare cu cel mai mic consum de energie primesc cele mai multe puncte)
4%	Dacă dispozitivul include un cititor inteligent de carduri integrat în tastatură
6%	Pentru alte criterii referitoare doar la monitoare

Astfel de criteriile durabile pentru achizițiile de echipament TIC sunt utilizate de RIK încă din 2009. Intențiile RIK au fost de a preveni faptul ca computerele închiriate și vechi să ajungă deșeuri în mediul natural și de a promova în schimb reciclarea și reutilizarea acestora.

Rezultate

Ca urmare a publicării anunțului de participare, au fost recepționate 5 oferte. Acordul-cadru a fost semnat cu o durată de doi ani, iar valoarea acestuia a fost estimată la 500.000 de euro.

S-a estimat că computerele achiziționate în baza acestui contract au generat economii de energie de circa 20-30% în comparație cu alternativele de bunuri non-verzi (care nu ar fi inclus criteriile de durabilitate).

În plus, mecanismul de consultare a pieței în faza de pre-achiziție s-a dovedit a fi o abordare bună, care permite prevenirea problemelor ce pot apărea la faza de licitație și cea de atribuire și executare a contractului.

Conform Legii achizițiilor publice nr. 131/2015, art. 61 alin. (1), acordul-cadru reprezintă un acord încheiat între una sau mai multe autorități contractante și unul sau mai mulți operatori economici, având ca obiect stabilirea condițiilor pentru contractele ce urmează a fi atribuite în decursul unei perioade determinate, în special prețurile și, după caz, cantitățile prevăzute.

Impactul asupra mediului

Pentru multe produse și echipamente IT de birou, cel mai semnificativ impact asupra mediului se referă la consumul de energie pe durata de viață a acestora. Acesta se referă în mod particular la computere, notebook-uri și monitoare. Conform paginii web a [Energy Star](#), majoritatea studiilor raportează că pentru un computer de birou consumul de energie primară în timpul utilizării este de peste trei până la patru ori mai mare decât energia primară necesară pentru producerea materialelor, în timp ce costurile/creditele cu energie pentru eliminarea și reciclarea deșeurilor sunt relativ mici (<15% din energia de producție). Acesta este rezultatul pentru un computer tipic de birou, folosit 8 ore pe zi (inclusiv standby) timp de 260 de zile/an.

Deși s-au făcut îmbunătățiri substanțiale în privința modurilor de economisire a energiei ale echipamentelor IT, totuși aceasta nu se referă la modul „activ/inactiv”, adică atunci când computerul este în uz activ. Există variații mari în utilizarea energiei în modul „activ” între diferite modele de dispozitive pe piață (unele dispozitive consumă de două ori mai multă energie decât altele), iar modul „activ” este în majoritatea cazurilor responsabil pentru majoritatea consumului total de energie. În timp ce consumul de energie în modul „activ” este determinat în principal de funcționalitățile dispozitivului (modelele cu capacitate tehnică înaltă vor consuma mai multă energie), există diferențe între modelele care oferă aceleași funcționalități.

Achizițiile publice din domeniul TIC în Republica Moldova

În ceea ce privește practica din Republica Moldova, în 2019, a fost aprobată o Metodologie

de coordonare a achizițiilor în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor, prin [HG nr. 544/2019 cu privire la unele măsuri de organizare a procesului de achiziții în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor](#). Metodologia reglementează procedura unificată și transparentă de organizare a achizițiilor în domeniul TIC pentru asigurarea oportunității investițiilor în domeniul TIC, racordarea acestora la planurile strategice de dezvoltare ale Guvernului, monitorizarea respectării principiilor competitivității și consistenței achizițiilor, compatibilității și neutralității tehnologice, eficientizării și transparentizării achizițiilor. Conform pct. 4 al HG sus-menționate, ministerele, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului, Cancelaria de Stat și structurile organizaționale din sfera lor de competență³, autoritățile/instituțiile publice și organizațiile de stat autonome subordonate sau fondate de Guvern sunt obligate să asigure avizarea și coordonarea acestora cu Agenția de Guvernare Electronică (AGE) înainte de prezentarea către Ministerul Finanțelor a propunerilor de bugetare a cheltuielilor pentru TIC. De asemenea, autoritățile contractante au obligația de a coordona și cu AGE și de a aviza planurile generale de achiziții pentru TIC și modificările operate la acestea, precum și de a publica planurilor aprobate pe paginile lor oficiale. Autoritățile contractante sunt obligate să transmită către AGE informațiile cu privire la toate achizițiile în domeniul TIC, precum și să colaboreze cu AGE pentru o transparență sporită în procesul de achiziție. Conform HG nr. 544/2019, autoritățile contractante, înainte de lansarea procesului de achiziție, urmează să coordoneze oportunitatea și documentația (anunț, caiet de sarcini, criteriile de calificare, termene de referință, sarcină/specificație tehnică etc.) cu AGE, care va decide în acest sens și va înainta recomandări în privința justificării și argumentării oportunității achiziției.

Mai mult, conform [unui comunicat al AAP din 10.09.2020](#), în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) și alin. (14) lit. b) din Legea nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, persoanele fizice sau juridice care, la nivel profesional, proiectează, produc, prelucrează, tratează, vând și/sau importă

³ Autoritățile administrative din subordine, serviciile publice desconcentrate și cele aflate în subordine, precum și instituțiile publice și întreprinderile de stat în care Ministerul, Cancelaria de Stat sau altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator

Potrivit pct. 52 din Regulament, de la 1 ianuarie 2019, pot introduce pe piață EEE numai producătorii înregistrați în „Lista producătorilor”, iar nerespectarea prevederilor Regulamentului de către cei implicați în ciclul de viață a EEE (producători, importatori, consumatori) constituie contravenție și se sancționează conform prevederilor art. 154 din Codul Contravențional al Republicii Moldova.

produse de echipamente electrice și electronice (EEE) sunt supuse regimului de responsabilitate extinsă al producătorului.

Astfel, conform art. 12 alin. (5) lit. c), alin. (6) lit. a) din Legea nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, punctele 46 și 47 din Regulamentul privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, aprobat prin HG nr. 212 din 07.03.2018, producătorii/distribuitorii de EEE au obligația de a se înregistra în „Lista producătorilor” de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorilor, deținută de Agenția de Mediu prin intermediul [Sistemului informațional automatizat „Managementul deșeurilor”](#). Astfel, autoritățile contractante care inițiază proceduri de achiziții publice pentru procurarea de produse de echipamente electrice și electronice (EEE) urmează să solicite de la operatorii economici, interesați să depună oferte, numărul de înregistrare din „Lista producătorilor”, drept dovadă a conformării la reglementările de mai sus.

Un exemplu de achiziție TIC în care au fost aplicate criteriile de durabilitate este licitația deschisă, lansată recent (5 mai 2022) de Banca Națională a Moldovei (BNM) pentru [achiziția „tehnicii de calcul și echipamentelor periferice”](#) în valoare de 3.648.132,50 lei, fără TVA. Autoritatea a inclus în specificațiile tehnice mai multe cerințe de durabilitate pentru computere, inclusiv care vizează eficiența energetică: certificare Energy Star.

1.2. Achiziția de hârtie pentru birou

Ministerul Administrației Publice este responsabil de organizarea și funcționarea sectorului public din Slovenia (populația de circa 2 milioane de locuitori), inclusiv achizițiilor publice. De asemenea, Ministerul este responsabil de reglementarea sectorului, iar Direcția Achiziții Publice din cadrul acestuia oferă suport autorităților contractante în desfășurarea achizițiilor, a contractelor-model, inclusiv la dezvoltarea serviciilor electronice, precum și asistență operatorilor economici privind participarea acestora în cadrul procedurilor de achiziție publică.

Direcția Achiziții Publice este, de asemenea, responsabilă de desfășurarea achizițiilor publice în comun, în numele mai multor autorități contractante din țară. De exemplu, în anul 2020, instituția a desfășurat o licitație deschisă în valoare de 8 milioane de euro, prin care a procurat hârtie de birou produsă din fibre primare obținute din păduri gestionate sustenabil și hârtie de birou realizată din fibre reciclate. Contractul de achiziție a fost atribuit în baza unui acord-cadru, încheiat între mai multe autorități contractante, inclusiv ministere, municipalități și alte agenții publice.

Obiectivele achiziției

Direcția Achiziții Publice și-a propus să faciliteze procesul de achiziție a hârtiei ecologice pentru autoritățile contractante din Slovenia. Astfel, înainte de elaborarea documentației de atribuire și a specificațiilor tehnice, nemijlocit, Direcția a desfășurat o consultare cu [Pulp and Paper Institute Ljubljana](#), centru de cercetare și dezvoltare care oferă suport, servicii, strategii pentru creșterea competitivității industriei hârtiei și industriilor conexe. Consultarea pieței nu doar că a oferit suport Direcției în elaborarea specificațiilor tehnice, dar a fost utilă și pentru actualizarea și îmbunătățirea modelului național de criterii pentru achiziții publice ecologice, care reprezintă un suport pentru

Conform art. 39 al Legii nr. 131/2015, autoritatea contractantă are dreptul de a recurge la atribuirea pe loturi a contractelor de achiziții publice și a acordurilor-cadru și, în acest caz, de a stabili dimensiunea și obiectul loturilor, cu condiția includerii acestor informații în documentația de atribuire. Dacă nu recurge la atribuirea contractului pe loturi, autoritatea contractantă are obligația de a justifica decizia de a nu atribui contractul pe loturi.

autoritățile contractante din Slovenia să atingă obiectivele de mediu stabilite prin Reglementările GPP din Slovenia. Reglementările GPP din Slovenia sunt în baza [Criteriilor UE GPP](#)¹, alături de mecanisme precum consultarea pieței, cooperarea cu experții în domeniu și analiza experiențelor din tenderele precedente. Drept urmare, achiziția a fost împărțită pe 8 loturi, în baza criteriului acoperirii geografice din Slovenia (Ljubljana, Koper, Celje, Maribor-Murska Sobota, Novo mesto).

Specificații tehnice cu cerințe de durabilitate

Cerințe de calitate: Hârtia trebuie obligatoriu să corespundă cu standardul [EN 12281](#). Documente relevante vor fi prezentate drept dovadă în acest sens.

Cerințe de mediu: Hârtia trebuie obligatoriu să fie produsă din fibre primare, neînaltăbită cu clor

¹ Criteriile UE GPP sunt dezvoltate pentru a facilita includerea cerințelor ecologice în documentația pentru licitațiile publice. În timp ce criteriile UE GPP adoptate urmăresc să atingă un echilibru între performanțele de mediu, costuri, disponibilitatea pieței și verificarea facilă, autoritățile contractante pot alege, în funcție de nevoile și scopurile pe care le au, să includă toate sau doar anumite cerințe în documentația de licitație.

(elemental chlorine free – ECF/fără clor elementar²). Cel puțin 50% din fibrele primare trebuie să provină din păduri gestionate sustenabil. Dacă se ofertează hârtie reciclată, este obligatoriu o pondere minimă de 65% de fibre reciclate. Fibrele reciclate trebuie obligatoriu să fie ECF.

Verificarea: Unul dintre următoarele documente trebuie prezentate obligatoriu:

- Eticheta ecologică de tip I;
- Dovada utilizării fibrei primare ECF împreună cu [Forest Stewardship Council \(FSC\) / Consiliul de Administrare al Pădurilor](#) sau [Certificatul Programme for the Endorsement of Forest Certification \(PEFC\)](#) pentru produsul ultimei organizații/companii din lanțul lemnului sau al unei [licențe FLEGT](#)³, dacă lemnul provine dintr-o țară care a semnat un acord de parteneriat voluntar cu UE;
- Documente relevante care dovedesc că cerințele sunt îndeplinite.

Criteriul de atribuire

Prețul cel mai mic

Rezultate

În cadrul licitației respective, au fost recepționate 5 oferte, dintre care un ofertant nu a prezentat dovada conformității bunului (hârtiei) cu standardul EN 12281 și, respectiv, a fost descalificat. Astfel, au rămas patru oferte (două depuse de către IMM-uri) pentru loturile 1, 2, 4 și 5 și, respectiv, trei oferte (o ofertă depusă de IMM) pentru lotul 3. Drept urmare, a fost semnat acordul-cadru cu toți cei patru operatori economici care au îndeplinit cerințele din specificațiile tehnice.

Ofertanții au demonstrat conformarea cu cerințele

² Elemental chlorine free (ECF) / fără clor elementar este o metodă care utilizează dioxid de clor pentru albirea lemnului.

³ Planul de acțiune FLEGT al UE urmărește reducerea exploatarea forestieră ilegală prin consolidarea gestionării durabile și legale a pădurilor, îmbunătățirea guvernantei și promovarea comerțului cu lemn produs legal. Licențele FLEGT sunt documente emise de țările producătoare de lemn care au ratificat un Acord de parteneriat voluntar cu UE. Licențele confirmă faptul că lemnul sau produsele din lemn sunt pe deplin conforme cu legile din țara de export.

Pentru facilitarea activității autorităților contractante în desfășurarea procedurilor de achiziții publice, AAP a elaborat un model de acord de asociere, disponibil pe pagina tender.gov.md. Autoritățile contractante pot utiliza acest model, având posibilitatea de a-l ajusta după necesitate.

tehnice pentru hârtie prin depunerea certificatelor precum: eticheta ecologică a UE (EU Ecolabel⁴, Blue Angel⁵, Nordic Swan⁶, FSC și PEFC. Acordul-cadru a fost încheiat pentru o perioadă de 36 de luni, cu o valoare totală a contractelor subsecvente de circa 8.166.801,45 euro.

Impactul asupra mediului

În lume, începând cu anul 1990, au fost pierdute circa 420 de milioane de hectare de pădure din cauza defrișărilor masive. Cu toate că rata defrișărilor s-a redus, în continuare pierdem circa 10 milioane de hectare de păduri anual⁷. Solicitarea în cadrul procedurilor de achiziții publice a certificării privind proveniența hârtiei din pădurile gestionate sustenabil garantează atât legalitatea, cât și respectarea standardelor sociale și de mediu în exploatarea pădurilor.

Producția hârtiei, de asemenea, are impact asupra mediului. Clorul, de exemplu, poate fi utilizat în procesul de albire a hârtiei pentru a îmbunătăți aspectul acesteia. Compușii din clor sunt, însă, toxici atunci când se emit în mediu și pot fi evitați prin procurarea hârtiei în baza cerințelor TCF (totally chlorine free / fără clor) sau ECF (fără clor elementar).

Această practică ar putea fi aplicată de către orice autoritate contractantă din Republica Moldova, în special de către autoritățile publice centrale (ministere, agenții, instituții publice, inclusiv din

⁴ [EU Ecolabel: Ecolabel Products - European Commission \(europa.eu\)](http://europa.eu)

⁵ Certificat german pentru bunuri și servicii care au caracteristici ecologice – [Blue Angel | The German Ecolabel \(blauer-engel.de\)](http://blauer-engel.de)

⁶ Un sistem de licență voluntară, prin care solicitantul este de acord să respecte cerințele ecologice stabilite de etichetarea ecologică nordică (Nordic Ecolabelling) – <https://www.nordic-ecolabel.org/>

⁷ [Global Forest Resources Assessment 2020 \(fao.org\)](http://fao.org)

GHID DE BUNE PRACTICI

domeniul educației etc.), care procură periodic hârtie conform necesităților. Mai mult, achiziția ar putea fi desfășurată prin intermediul metodei acordului-cadru sau prin metoda asocierii dintre mai multe autorități contractante pe orizontală sau verticală (toate ministerele și APC-urile sau fiecare minister și agențiile/instituțiile publice subordonate acestuia). De asemenea, procurarea hârtiei, dar și altor produse de birotică ar putea fi eficientizată la nivelul municipiilor și orașelor mari prin utilizarea acordului-cadru (spre exemplu, Primăria mun. Chișinău, Primăria mun. Bălți etc.).

Pentru aplicarea acordului-cadru în procesul de achiziție publică, autoritățile contractante vor face uz de Regulamentul cu privire la acordul-cadru ca modalitate specială de atribuire a contractelor de achiziții publice, aprobat prin [HG nr. 694 din 23.09.2020](#). De asemenea, autoritățile contractante pot consulta și se pot ghida de recomandările

practice din studiul IDIS “Viitorul” [„Acordul-cadru: beneficii, riscuri și recomandări de politici pentru valorificarea potențialului său în achizițiile publice”](#). Cu toate că studiul este din 2019, deci face referință la cadrul legal în vigoare la acel moment, totuși analiza privind beneficiile și recomandările practice sunt actuale.

De asemenea, autoritățile contractante se pot asocia în vederea desfășurării achizițiilor publice în comun. Posibilitatea asocierii autorităților contractante derivă din art. 13 alin. (3) al Legii nr. 131/2015, care prevede că autoritate contractantă este și o asociație de autorități contractante, membrii căreia desemnează din rândul lor, prin act juridic civil, o persoană juridică care îi reprezintă în calitate de achizitor unic în raporturile cu orice operator economic. AAP acordă suportul metodologic autorităților contractante în procesul de realizare a achizițiilor publice în comun.

1.3. Procurarea mobilierului

Obiectul contractului

Achiziția de mobilier pentru necesitățile autorităților contractante, care poate reprezenta mese și scaune, dulapuri, mobilier preșcolar și școlar, mobilier pentru cantină etc. În unele cazuri sunt indicate și servicii conexe pentru mobilierul achiziționat.

Pentru a sublinia natura achiziției, autoritățile contractante pot include în denumire expresii precum „durabil”, „eco”, „refolosit”, „reciclabil” etc. Autoritatea contractantă poate indica că caută în mod special să achiziționeze mobilier refolosit, în funcție de disponibilitatea acestuia, fie un mobilier nou care să corespundă cerințelor de durabilitate.

Exemple de contracte:

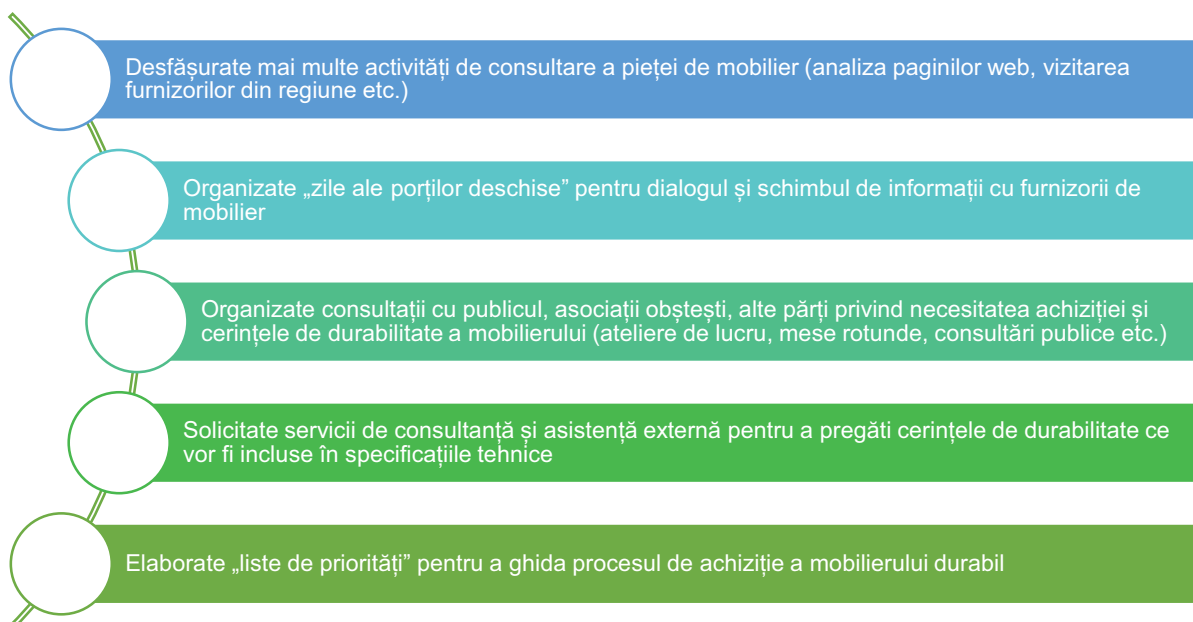
- Achiziție de mobilier durabil;
- Achiziție de mobilier refolosit și servicii conexe;
- Achiziție pentru furnizarea și instalarea mobilierului eco.

Pregătirea și abordarea achizitiei

Autoritățile contractante desfășoară activități premărgătoare achiziției publice pentru:

- a testa piața;
- a înțelege ce mobilier este disponibil (nou și la mâna a doua) și în ce cantități;
- a cunoaște care sunt standardele de funcționalitate și siguranță a mobilierului la mâna a doua;
- a-și stabili exact prioritățile și cerințele de durabilitate;
- a organiza mai eficient procesul de achiziție.

În acest sens, pot fi:

GHID DE BUNE PRACTICI

La elaborarea priorităților, o autoritate contractantă poate da preferință mobilierului nou, depozitat din varii motive de agenții economici și neutilizat, fie mobilierului de mână a doua în stare funcțională și sigur. În cazul unui mobilier de mână a doua, care necesită renovare, autoritatea contractantă poate indica necesitatea serviciilor de reparație din contul furnizorului. În cazul în care autoritatea contractantă deține o cantitate de mobilier care necesită renovare, poate opta pentru procurarea unui mobilier nou și prestarea serviciului de renovare a mobilierului său de către furnizor.

Proceduri și modalități speciale de atribuire a contractelor de achiziții publice

Autoritățile contractante decid procedurile de achiziții publice utilizate și modalitățile speciale de atribuire a contractelor de achiziții publice. În acest sens, pot opta pentru:

- Licitații deschise;
- Cererea ofertelor de prețuri.

Sunt cazuri în care anumite autorități contractante (exemplu: în domeniul educației) pot utiliza *acordul-cadru* în calitate de instrument specific de atribuire a contractelor de achiziții publice. Acordul-cadru permite autorității contractante să stabilească condiții esențiale pentru contractele subsecvente ce urmează să fie atribuite și cerințe pentru selectarea operatorilor economici, care vor ține cont de toate aspecte de durabilitate ale mobilierului necesar de achiziționat.

Criterii de selecție și specificații tehnice

Principalele criterii de sustenabilitate incluse în documentația de atribuire pentru mobilier se pot concentra pe producția durabilă, utilizarea materialelor ecologice și reciclate, reciclabilitatea produsului final, alte aspecte tehnice, de calitate și durabilitate. Autoritățile contractante pot utiliza următoarele criterii de selecție, menționate în specificațiile tehnice, care se referă la următoarele:

1. Lemn și produse secundare din lemn

a). Lemnul și produsele secundare din lemn (ex.: cherestea) utilizate în mobilier trebuie să provină din surse legale și durabile;

- Operatorii economici din Uniunea Europeană vor îndeplini obligațiunile stabilite în [Regulamentul](#)

[nr.995/2010](#) de stabilire a obligațiilor care revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn;

- Antreprenorii trebuie să evite aprovizionarea cu lemn tăiat ilegal;
- Nu pot fi utilizate speciile pe cale de dispariție;
- Ofertantul trebuie să atașeze o declarație, conform căreia în mobilier este utilizat numai lemn și produse din lemn de proveniență legală și durabilă;
- Pot fi eligibile certificatele [CITES](#), [PEFC](#) și [FSC](#), licența [FLEGT](#), alte certificate recunoscute în UE și Republica Moldova;

b). Un anumit % din lemn/produs din lemn trebuie să fie reciclat sau să provină din surse durabile.

2. Produse chimice

a). Mobilierul nu trebuie să conțină substanțe chimice periculoase și interzise:

- Incluse în Lista [ECHA](#) (Agenția Europeană pentru Produse Chimice) a substanțelor candidate de foarte mare îngrijorare pentru autorizare;
- Așa cum sunt clasificate prin [Regulamentul \(CE\) nr.1272/2008](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor;

b). Atenție sporită trebuie acordată emisiilor de formaldehidă dintr-un mobilier, care nu trebuie să depășească valorile limită corespunzătoare categoriei E1, astfel cum este definită în anexa B la [standardul EN 13986 + A1](#) sau echivalent;

c). Autoritatea contractantă poate evidenția și alte cerințe referitor la produsele chimice:

- Mobilierul din PAL trebuie să fie de calitate E1 pentru mobilă;
- Lipiciurile și rășinile utilizate trebuie să producă doar emisii scăzute de formaldehidă și trebuie să fie conforme cu clasa de emisie E1, conform [standardului BS EN 312:2003](#) sau standardului similar;
- Lacurile cu întărire acidă trebuie evitate, cu

excepția cazului în care sunt compuși organici volatili (VOC) cu emisii scăzute de formaldehidă;

- Lipiciurile (adezivii) trebuie să aibă un conținut scăzut de compuși organici volatili (aproximativ 10% sau mai puțin); nu trebuie să dea naștere la emisii de formaldehidă.

Verificare și eligibilitate:

- Ofertantul va depune o declarație prin care se menționează că mobilierul, inclusiv părțile și componentele sale, nu conține mai mult de 0,1% din substanțele de pe Lista ECHA;
- Pot fi eligibile produsele de mobilier care au fost premiate cu eticheta ecologică a UE pentru mobilier ([Decizia Comisiei UE nr.2016/1332](#)) sau alte etichete ecologice relevante ([ISO 14024:2018](#));
- În cazul acoperirii cu pulbere a suprafețelor mobilierului, trebuie îndeplinite cerințele standardului global pentru produsele care sunt sigure, circulare și realizate în mod responsabil [Cradle to Cradle Certified](#);
- Ofertantul trebuie să atașeze o declarație care să ateste că mobilierul respectă valorile limită de emisie corespunzătoare categoriei E1, astfel cum este definit în anexa B la standardul EN 13986 + A1 sau echivalent. Declarația trebuie să fie însoțită de rapoarte de încercare, realizate în conformitate cu standardul EN 717-1, EN 717-2 / EN ISO 12460-3 sau EN 120 / EN ISO 12460-5.

3. Materiale textile

a). Materialele textile utilizate în mobilier trebuie:

- să nu conțină fibre artificiale clorurate;
- să nu conțină substanțe ignifuge halogenate;
- să nu conțină coloranți pe bază de benzedrină;
- să nu conțină în pigmenti, coloranți sau fibre textile, concentrații mai mari de anumite metale grele;

b). Acoperirea utilizată pe mobilier trebuie să respecte limitele de emisie pentru antimoniu, arsenic, bariu, cadmiu, crom, plumb, mercur și seleniu, așa cum este menționat în [standardul EN 71-3](#);

c). Se va acorda preferință produselor care îndeplinesc criteriile:

- [Oeko-tex](#) (stabilesc valori-limită pentru industria textilă și a pielii), [Eticheta ecologică a UE](#) (certifică produse cu un impact redus asupra mediului) sau echivalent;
- [CertiPUR](#) (proprietățile de mediu, sănătate și siguranță ale spumei poliuretanică utilizate în mobilierul tapițat) sau echivalente.

4. Piese din plastic

Dintre cerințele cele mai des utilizate putem menționa:

- Vor fi preferate produsele care conțin plastic reciclat anterior;
- Piesele din plastic trebuie marcate conform [ISO 11469](#) (sau echivalent) peste o anumită greutate (ex.: peste 50 de grame);
- Substanțele pe bază de plumb, cadmiu, mercur sau compuși acestuia nu trebuie adăugate la materialele plastice.

5. Piese metalice

Autoritățile contractante pot indica astfel de cerințe pentru piesele metalice:

- Să fie ușor demontate la sfârșitul ciclului de viață al produselor pentru a fi reciclate;
- Să nu fie acoperite cu cadmiu, nichel, zinc sau compuși acestora (cromul poate fi inclus numai în anumite produse);
- Cromul, nichelul și zincul să fie aplicate, doar ca excepție, pe piese mici (de ex.: șuruburi sau piese mecanice), dacă aceste piese sunt supuse unei uzări fizice mari și deteriorări rapide;
- Se va da preferință pieselor metalice reciclate.

6. Ambalare

Cerințele față de ambalaje se referă în mod special la reciclare și pot fi următoarele:

- Substanțele nocive sau periculoase din ambalaje trebuie reduse la minimum;
- Ambalajul trebuie să fie fabricat astfel încât să permită reutilizarea lui, iar furnizorii trebuie

GHID DE BUNE PRACTICI

să indice dacă ambalajul poate fi returnat furnizorului pentru reutilizare;

- Ambalajul trebuie să fie format din materiale ușor reciclabile și/sau materiale preluate din resurse regenerabile;
- Toate componentele de ambalare trebuie să fie ușor separabile manual în părți reciclabile (de exemplu, carton, hârtie, plastic, textile).

7. Garanții

Autoritățile contractante vor opta pentru o durată mai mare de viață a mobilierului și componentelor sale și pot solicita operatorilor economici să ofere garanție:

- De minim 5 ani pe durata de viață a mobilierului nou;
- De minim doi ani pe durata de viață a părții reutilizate a mobilierului;
- De minim 5 ani pentru piesele de schimb.

Criterii de atribuire

Reieșind din prevederile Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice, autoritatea contractantă atribuie contractul de achiziții publice/acordul-cadru ofertantului care a depus oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, fiind aplicat unul din cele patru criterii de atribuire. La determinarea ofertei câștigătoare pot fi luate în considerație aspectele de durabilitate și de protecție a mediului indiferent de criteriul de atribuire selectat. Astfel, la:

a). **prețul cel mai scăzut** – pot fi inserate în specificațiile tehnice;

b). **costul cel mai scăzut** – pot fi incluse ca factor de evaluare;

c). **cel mai bun raport calitate-preț** – pot fi prevăzute în algoritmul de calcul cu o pondere semnificativă la evaluare (cu luarea în considerație și a ponderii minime pe care elementul de preț o are în cadrul criteriului de atribuire a contractului de achiziții publice de bunuri – 60% / lucrări – 80% / servicii – 40%);

d). **cel mai bun raport calitate-cost** - pot fi prevăzute în algoritmul de calcul cu o pondere semnificativă la evaluare (cu luarea în considerație și a ponderii minime pe care elementul de preț o

are în cadrul criteriului de atribuire a contractului de achiziții publice de bunuri – 60% / lucrări – 80% / servicii – 40%).

În continuare este prezentat un exemplu din UE cum poate fi aplicat criteriul cel mai bun raport calitate-preț/calitate-cost cu precizarea ponderii relative pe care o acordă fiecărui factor de evaluare.

Achiziții circulare pentru un mediu de învățare durabil,

Municipiul Aalborg, Danemarca

Autoritatea contractantă a utilizat următorii factori de evaluare și ponderi pentru fiecare:

Circularitate - 40%

• **Durăță de viață - 30%:**

Garanții de viață a mobilierului nou, care depășesc cerințele minime de 5 ani;
Furnizarea unui manual de utilizare eficient pentru întreținere ușoară;

• **Service și întreținere - 25%:**

Garanția pieselor de schimb, care depășește cerințele minime de 5 ani;
Produsele pot fi dezamblate în diferite părți pentru înlocuire și renovare;

• **Reutilizare - 20%:**

Reutilizarea mobilierului existent;
Manevrarea mobilierului pentru reutilizare și minimizarea impactului asupra mediului (cum ar fi în procesul de transportare);

• **Renovare - 15%:**

Renovarea mobilierului existent (înlocuirea unui component, vopsirea etc.);
Renovarea se realizează de către angajați cu dizabilități sau care beneficiază de ajutor social;

• **Reciclare materiale - 10%:**

Mobilierul nou este realizat din materiale reciclate;
Orice piesă de mobilier rămasă este reciclată

Calitatea designului interior oferit - 20%

Calitatea consilierii (sfaturilor) - 20%

Economie - 20%

1.4. Achiziția produselor alimentare și catering

Obiectul contractului

Achiziția de produse alimentare și servicii de catering pentru necesitățile autorităților contractante, în special instituții de învățământ, spitale, centre sociale etc. Pentru a sublinia natura achiziției, autoritățile contractante pot include în denumire expresii precum „durabil”, „ecologic”, „sănătos”, „organic”, „vegetarian”, „nutritiv” etc.

Fiecare autoritate contractantă decide scopul și obiectivele unei achiziții durabile de produse alimentare. În continuare sunt prezentate câteva exemple din obiectivele trasate de către autoritățile contractante din UE, relevante și pentru Republica Moldova. Astfel, autoritățile contractante pot să își propună ca obiectiv:

- Încurajarea sustenabilității alimentare de-a lungul întregului lanț de aprovizionare, de la producție până la livrare (răsadurile să fie certificate ca organice; furnizorii să crească plante tinere în pepinierele proprii, folosind energie regenerabilă; producătorii să folosească doar compost organic ca îngrășământ; ofertanții să reducă emisiile de transport a produselor alimentare);
- Furnizarea produselor alimentare certificate în mod durabil (organice; fără ulei de palmier etc.), care sunt nutritive și livrate în ambalaje ușor de reciclat;
- Creșterea gradului de conștientizare și a interesului pentru produsele alimentare sănătoase și durabile în rândul copiilor (precum și al părinților și al personalului instituției de învățământ);
- Reducerea risipei de alimente, conștientizarea copiilor cu privire la dezvoltarea durabilă;
- Creștere frecvenței meselor vegetariene într-o săptămână;

Exemple de contracte de achiziție:

- Achiziție de produse alimentare sănătoase și durabile;
 - Achiziție de produse alimentare etichetate ecologic;
 - Achiziție de produse alimentare organice și nutritive.
- Asigurarea cu produse alimentare de înaltă calitate, echilibrate din punct de vedere nutrițional;
 - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră printr-un catering prietenos cu clima, cu servicii de catering sănătoase și variate, care să se întâlnească în același timp cerințe ridicate de mediu, ecologice și sociale, cum ar fi:
 - reducerea consumului de resurse, precum energie și apă;
 - reducerea emisiilor de CO₂ etc.;
 - Furnizarea fructelor și legumelor 100% organice, de sezon;
 - Reducerea alimentelor procesate, susținerea agriculturii organice, utilizarea ingredientelor proaspete și implementarea standardelor nutriționale.

Proceduri și modalități speciale de atribuire a contractelor de achiziții publice

Autoritățile contractante decid procedurile de achiziții publice utilizate și modalitățile speciale de atribuire a contractelor de achiziții publice. În acest sens, cel mai des sunt utilizate licitații deschise, cererea ofertelor de prețuri și acordul-cadru.

GHID DE BUNE PRACTICI

Criteria de selecție și specificații tehnice

Autoritățile contractante pot utiliza următoarele criterii de selecție, menționate în specificațiile tehnice, care se referă la următoarele:

1. Produse alimentare

a). Cerințe generale:

- Furnizarea unui procent minim de produse ecologice, care poate fi crescut în fiecare an;
- Toate produsele ecologice furnizate trebuie să îndeplinească cerințele din [Regulamentul \(UE\) 2018/848](#) privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice;
- Nu sunt permise produsele alimentare de origine animală modificate genetic, de la animale cărora li s-a administrat hrană modificată genetic sau dacă au fost utilizați aditivi și auxiliari de procesare, produse din microorganisme modificate genetic;
- Produsele alimentare și ingredientele lor nu trebuie să fi fost tratate cu radiații ionizante;

b). Fructe și legume:

- Toate produsele din fructe și legume trebuie să respecte cerințele de calitate ale standardelor generale UE pentru fructe și legume ([Regulament UE nr.543/2011](#)), inclusiv cerințele de etichetare privind țara de origine;
- Furnizorul trebuie să folosească fructe și legume de sezon;
- Toate legumele trebuie să fie proaspete (niciodată congelate);
- Sucurile de fructe trebuie să fie organice;

c). Lactate:

- Sunt necesare informațiile despre țara de origine și locul de producție ale produselor lactate;
- Un anumit % din lapte să fie din surse organice;
- Toate iaurturile trebuie să fie organice;

d). Carne și pește:

- Pentru produsele alimentare care conțin mai mult de 10% carne, sunt necesare informații

despre țara în care au fost crescute, sacrificate și prelucrate animalele;

- Pentru componentele din carne pură, cel puțin 90% trebuie să fie organice, iar pentru cârnați și produse care includ carnea ca ingredient, 100% trebuie să provină din producție ecologică;
- Timpul de transport al animalelor pentru sacrificare trebuie să fie de maximum 8 ore (12 ore pentru pui);
- Pot fi stabilite, de asemenea, cerințe pentru utilizarea antibioticelor, tratamentul animalelor și condițiile de viață (inclusiv dimensiunea cuștii, numărul de animale pe m², restricții privind practicile crude etc.);
- Toți peștii trebuie să provină din acvacultură ecologică sau să fie certificați ca dintr-o sursă durabilă;
- Sunt necesare informațiile despre țara de origine a peștelui;

e). Ouă:

- Ouăle trebuie să provină din surse ecologice;
- Ofertanții trebuie să prezinte dovada originii, indicând țara în care sunt produse ouăle;
- Toate ouăle proaspete trebuie să provină de la găini crescute în aer liber, etichetate în conformitate cu [Regulamentul 557/2007/CE](#);
- Ouăle trebuie să provină de la găini ouătoare care nu primesc furaje ce conțin coloranți sintetici;
- Utilizarea antibioticelor în alte scopuri decât tratamentul bolii nu este permisă și orice utilizare a antibioticelor trebuie să fie documentată;
- Găinile ouătoare trebuie să aibă acces la aer liber în cea mai mare parte a zilei în timpul verii.

2. Servicii de catering:

- Ofertanții trebuie să dispună de un sistem de management de mediu (EMS) pentru serviciile de catering ([EMAS](#), [ISO 14001](#) sau echivalent);
- Ofertanților li se cere să aibă o politică de mediu referitoare la operațiunile de catering sau procedurile de lucru care să asigure o metodă de serviciu prietenoasă cu mediul;

- Cerința de experiență anterioară în aplicarea măsurilor de management de mediu în contracte similare;
- Furnizorul serviciului de catering va sorta deșeurile conform destinației (biologic, ambalaj, altele) și va conveni cu autoritatea contractantă asupra unui plan de acțiune pentru reducerea deșeurilor.

3. Ambalaj și etichetă:

- Ambalajul alimentelor ar trebui să fie ușor de reciclat;
- Nu este permisă utilizarea recipientelor de plastic de unică folosință;
- Este favorizat ambalajul ecologic;
- Furnizorul trebuie să acorde prioritate produselor ambalate în volum mare și în ambalaje returnabile;
- Furnizorul va sorta deșeurile în sticlă, carton/hârtie, ambalaje din plastic, deșeuri organice și deșeuri chimice menajere;
- Produsele vor fi prevăzute cu etichete care îndeplinesc cerințele legale pentru etichetarea alimentelor ([Regulamentul UE nr.1169/2011](#); [Legea nr.279/2017](#)), cu asigurarea consumatorilor a informațiilor despre conținutul, nutriția, durabilitatea și originea.

4. Transport

Transportul produselor alimentare poate fi efectuat numai cu vehicule care îndeplinesc cerințele privind emisiile Euro 5 sau Euro 6.

Criteria de atribuire

În continuare sunt prezentate câteva exemple din UE, cum pot fi aplicate criteriile cel mai bun raport calitate-preț/calitate-cost cu precizarea ponderii relative pe care o acordă fiecărui factor de evaluare.

Notă: Pentru achizițiile din Republica Moldova trebuie luată în considerație ponderea minimă pe care elementul de preț o are în cadrul criteriului de atribuire a contractului de achiziții publice de bunuri – 60% / lucrări – 80% / servicii – 40%.

Pregătirea și livrarea meselor școlare sănătoase și durabile, [Municipalitatea din Ottignies-Louvain-la-Neuve, Belgia](#)

Ottignies-Louvain-la-Neuve a identificat oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic utilizând următorii factori de evaluare și ponderi:

Elemente	Puncte
Preț	30 p.
Dezvoltarea unui plan alimentar care să includă calitatea, varietatea, sezonalitatea, palatabilitatea și echilibrul meselor	20 p.
Garanții de calitate, prospețime și continuitate în originea alimentelor	20 p.
Măsurile luate în ceea ce privește impactul asupra mediului și sănătății	10 p.
Performanța în ceea ce privește integrarea socio-profesională a persoanelor care nu au loc de muncă	10 p.
Propuneri de conștientizare și educație în alimentație	5 p.
Altele	5 p.
TOTAL	100 p.

Servicii de catering circulare, [Gimnaziul Plavinu din municipiul Plavinu, Letonia](#)

Plavinu a identificat oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, fiind acordate puncte (din 100) după cum urmează:

Elemente	Puncte
Preț	30 p.
Calitatea nutrițională	15 p.
Respectarea alimentației sănătoase	15 p.
Numărul de produse certificate în meniu (ecologice sau integrate)	15 p.
Transport prietenos cu mediul	20 p.
Altele	5 p.
TOTAL	100 p.

GHID DE BUNE PRACTICI

Servirea de alimente organice și echilibrate din punct de vedere nutrițional în școlile din München, Municipalitatea din München, Germania

Contractul a fost atribuit celei mai avantajoase oferte din punct de vedere economic (oferta cu cele mai multe puncte) pe lot, conform următorilor factori de evaluare:

Elemente	Procente
Preț	40%
Varietate de produse	25%
Proba de testare	25%
Luarea în considerare a nevoilor speciale ale consumatorilor	5%
Alte aspecte sociale și de mediu	5%
TOTAL	100%

1.5. Lucrări de construcție, renovare, reparații ale clădirilor

Obiectul contractului

Construcția de imobile, renovare și reparații, îmbunătățirea parametrilor de eficiență energetică etc. Pentru a sublinia natura achiziției, autoritățile contractante pot include în denumire expresii precum „durabil”, „ecologic”, „eficiență energetică”, „emisii reduse” etc.

Fiecare autoritate contractantă decide scopul și obiectivele unei astfel de achiziții durabile, care pot să arate în felul următor:

- Achiziție menită să reducă impactul bunului imobil asupra climei și mediului;
- Creșterea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile;
- Proiectarea și construcția blocurilor imobile de calitate superioară și cu emisii reduse de carbon;
- fațadă renovată care ar reduce semnificativ consumul total de energie al clădirii și emisiile de CO₂ asociate;
- Realizarea unei clădiri cu consum zero energie, iar necesitățile de energie rămase să fie satisfăcute prin surse regenerabile;
- Obținerea pentru instituțiile publice a etichetei ecologice ([ISO 14024](#)), care ar presupune rentabilitatea consumului de energie, reducerea consumului de apă, electricitate, surse alternative de energie durabilă și clădiri sigure, fără emisii;
- Asigurarea durabilității noilor clădiri prin proiectarea eficientă energetică a clădirii, măsuri pasive (încălzire solară, ventilație naturală etc.), controale eficiente și instalarea de generatoare de energie regenerabilă în clădire;
- Asigurarea eficienței energiei prin software-ul de control al sistemului de management al energiei (monitorizarea generării și consumului

Exemple de contracte de achiziție:

- Construcția imobilelor durabile și prietenoase mediului înconjurător;
- Construcția clădirilor rezidențiale cu emisii reduse de carbon;
- Renovarea fațadei care ar reduce semnificativ consumul.

de energie al sistemului; analiza și gestionarea inteligentă a surselor de energie în funcție de ciclurile de activitate ale instituțiilor publice; oferirea avertismentelor automate și utilizarea datelor de către managerii instituțiilor etc.);

- Asigurarea economiilor prin îmbunătățirea nivelului de izolare, înlocuirea ferestrelor, implementarea iluminatului cu energie redusă, înlocuirea cazanelor vechi de încălzire cu cazane pe biomasă, instalarea pompelor de căldură;
- Asigurarea independenței imobilului prin achiziția panourilor solare fotovoltaice.

Pregătirea și abordarea achiziției

Autoritățile contractante deseori desfășoară activități pentru a testa piața, a înțelege ce se comercializează pe piață, a-și defini exact cerințele de durabilitate și prioritățile, dar și pentru a organiza mai eficient procesul de achiziție.

În acest sens, pot fi realizate un anumit *dialog și schimb de informații* pentru a obține cunoștințe despre potențialul achiziției durabile care dorește să fie lansată, dar și pentru a investiga dacă există furnizori pe piață care ar putea realiza astfel de proiecte sau comercializează anumite bunuri

GHID DE BUNE PRACTICI

specifice (exemplu: panouri fotovoltaice).

Pentru a pregăti cerințele de durabilitate care vor fi incluse în specificațiile tehnice, autoritățile contractante pot implica *experți în diferite domenii* (iluminatul, încălzirea, răcirea, utilizarea apei, eficiența consumului de energie și ventilarea aerului, specialiști de mediu și climă etc.). La fel, poate fi inițiat un audit energetic al clădirii și al instalațiilor pentru stabilirea necesităților în materie de eficiență energetică sau alte aspecte de durabilitate.

Pentru asigurarea transparenței acestui proces, implicarea publicului și obținerea unor sugestii utile, autoritățile contractante pot organiza *consultări publice* cu cetățenii, businessul și părțile interesate.

Criteria de selecție și specificații tehnice

Autoritățile contractante pot utiliza următoarele criterii de selecție, menționate în specificațiile tehnice, care se referă la:

1. Energie:

- Ofertantul va implementa soluții inovatoare pentru a minimiza consumul de energie și pentru a maximiza sisteme de generare a energiei regenerabile;
- Clădirile trebuie să utilizeze energie regenerabilă, cum ar fi încălzirea geotermală și/ sau solară, cazane pe biomasă, turbine eoliene și/sau recuperarea căldurii apei uzate;
- Orientarea imobilului trebuie să maximizeze lumina naturală, iar acoperișul trebuie să fie adecvat pentru instalarea panourilor fotovoltaice pentru producerea de energie;
- Construirea în garajul clădirii a stației de încărcare pentru mașinile electrice;
- Managementul eficient al energiei:
 - *Implementarea cerințelor standardului internațional [ISO 50001](#) privind managementul energiei;*
 - *Instalarea de noi sisteme de contorizare și subcontorizare;*
 - *Managementul aspectelor tehnice și energetice ale instalațiilor clădirii, optimizarea resurselor disponibile cu scopul de a îmbunătăți eficiența energetică și de a atinge condițiile de funcționare dorite;*

- *Implementarea sistemului care asigură:*

- Monitorizarea continuă a consumului și producerii energiei, prin monitorizarea în timp real a energiei produse de fiecare sursă, a consumului total al fiecărei utilizări diferite de energie pe oră și a nivelului minim de confort al tuturor încăperilor;
 - Managementul și analiza inteligentă a sistemului de consum de energie, printr-un modul inteligent care utilizează datele monitorizate pentru a optimiza rezultatele și pentru a analiza, printre altele, corelarea datelor, costurile consumului de energie, indicatori cheie de performanță și optimizarea generării și utilizării energiei;
 - Managementul de avertizare pentru a anunța orice anomalii privind consumul de energie;
 - Exploatarea și raportarea tuturor datelor monitorizate.
- Îmbunătățiri ale eficienței energetice:
- *Instalarea izolației termice pe pereții existenți, sistemele de conducte de apă caldă și acoperișul construcției;*
 - *Construirea zonelor tampon termice;*
 - *Înlocuirea luminilor cu corpuri de iluminat eficiente (ex., LED);*
 - *Instalarea senzorilor de lumină naturală pentru controlul luminii în clădire;*
- Instalarea termostatelor și reguletoarelor de cazane existente.

2. Resurse materiale

- Designul imobilului trebuie să favorizeze soluțiile și materialele durabile;
- Reducerea/eliminarea treptată a utilizării materialelor care conțin substanțe periculoase pentru sănătate și mediu (acoperirile și lipiciurile bituminoase cu codul Gis BBP 40-70; rășini epoxidice cu codul Gis RE 4-9 etc.);
- Piese de construcție trebuie să fie durabile, reciclabile (un anumit %) și ușor de demontat (șuruburi în loc de cuie și lipici);
- Utilizarea materialelor care au cele mai scăzute

emisii de CO₂ posibile pe durata ciclului de viață;

- Utilizarea prioritară a lemnului în calitate de material, care trebuie să provină din managementul durabil al pădurilor;
- Oțelul, fierul și produsele metalice trebuie să conțină un grad ridicat de material reciclat;
- Materialele trebuie selectate pe baza costurilor ciclului de viață;
- Poluanții de pe șantier nu pot intra în contact cu solul;
- Evaluarea impactului materialelor asupra mediului în baza metodologiei de evaluare a ciclului de viață conform [ISO 14040](#) și [ISO 14044](#).

3. Deșeuri:

- Reutilizarea materialelor și utilizarea rațională a materialelor;
- Reducerea cantității de deșeuri produse în perioada de construcție;
- Gestionarea eficientă a resurselor și deșeurilor ecologice în faza operațională.

4. Transport:

- Reducerea impactului vehiculelor asupra ecologiei existente;
- Mașinile utilizate în construcții trebuie să respecte pragurile actuale de emisie, cu utilizarea vehiculelor eficiente energetic, cu emisii scăzute;
- Număr adecvat de locuri de parcare pentru biciclete.

5. Generale:

- Ofertanții trebuiau să dovedească experiența recentă în reabilitarea energetică a clădirilor, competența profesională (calificarea relevantă și experiența echipei de proiect);
- Ofertantul trebuie să aibă proceduri pentru executarea proiectului într-un mod care să asigure protecția și siguranța mediului (de exemplu: [ISO 14001](#)).

Criteria de atribuire

În continuare sunt prezentate câteva exemple din UE, cum poate fi aplicate criteriul cel mai bun raport

calitate-preț/calitate-cost cu precizarea ponderii relative pe care o acordă fiecărui factor de evaluare.

Notă: Pentru achizițiile din Republica Moldova trebuie luată în considerație ponderea minimă pe care elementul de preț o are în cadrul criteriului de atribuire a contractului de achiziții publice de bunuri – 60% / lucrări – 80% / servicii – 40%.

Kantoor2023: o clădire sustenabilă și circulară la Bruxelles, [Guvernul Flandrei, Belgia](#)

Ofertele au fost evaluate în baza următorilor factori de evaluare și ponderi:

Calitate - 45%

• **Valoarea adăugată spațială și socială, calitate arhitecturală și funcționalitate (20%);**

• **Utilizarea circulară a materialelor, neutru energetic și întreținere (20%):**

- materiale certificate cu marcă de sustenabilitate (Cradle-to-Cradle C2C, EMICODE sau echivalent);
- substanțe nocive, compuși organici volatili (COV), sănătatea materialelor: sunt realizate standarde (eventual internaționale) în alegerea materialelor de finisare cu emisii (foarte) scăzute (mai mici decât cele cerute de lege) de COV;
- separabilitatea și dezasamblarea produselor și componentelor: cu cât ofertantul demonstrează mai multe moduri că a fost/va fi luată în considerare dezasamblarea viitoare prin soluții demontabile și că alegerea de fixare este, de asemenea, orientată către acest lucru, cu atât punctajul va fi mai mare;
- al doilea ciclu de viață: explicații convingătoare necesare pentru modurile în care materialele pot fi utilizate pentru următorul ciclu de viață;
- cicluri de închidere: utilizarea materialelor care (pe cât posibil) constau din material reciclat sau materii prime de origine regenerabilă și utilizarea materialului care este (pe cât posibil) reciclabil sau compostabil;
- neutru energetic: nivelul de performanță „mai bun” necesită un consum de energie mai mic; cu cât clădirea atinge neutralitatea energetică mai mare, cu atât se acordă mai multe puncte.

Plan de abordare - 5%

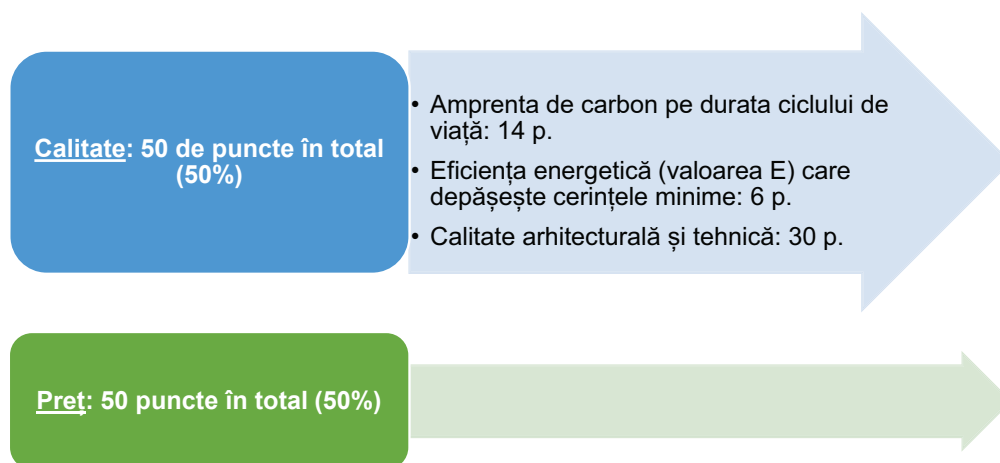
Cost total - 50%

Locație - 5%

GHID DE BUNE PRACTICI

Achiziția de clădiri rezidențiale cu emisii scăzute de carbon, folosind criteriile de evaluare a ciclului de viață, orașul Helsinki, Finlanda

Ofertele au fost evaluate conform următorilor factori de evaluare și ponderi:

1.6. Achiziția soluțiilor de management a apelor pluviale

Primăria mun. Frederiksberg (Danemarca) cu o populație de circa 100.000 de locuitori este una dintre cele 29 de municipii care fac parte din Regiunea Capitalei din Danemarca. Ca și multe alte orașe europene (precum și municipiul Chișinău), Primăria mun. Frederiksberg se confruntă cu problema precipitațiilor abundente coroborată cu o rețea învechită de canalizare, care nu a fost proiectată pentru a face față unei asemenea cantități de apă. Aceasta generează inundații urbane, în particular atunci când au loc precipitații abundente într-o perioadă foarte scurtă de timp. Mai mult, riscul de inundații urbane este tot mai probabil să crească pe măsură ce schimbările climatice modifică tiparele precipitațiilor.

Cu scopul de reduce acest risc, autoritatea locală a lansat mai multe proiecte pentru a îmbunătăți managementul apelor pluviale. Prin îmbunătățirea infrastructurii „green/verzi” și „blue/albastre” a orașului (precum vegetația și apele), apa provenită din precipitații poate fi colectată și fluxul acesteia poate fi deviat de la sistemul de canalizare sau încetinit. Primăria mun. Frederiksberg și-a propus să gestioneze local cel puțin 30% din apele pluviale, ceea ce înseamnă fără a se baza pe sistemul de canalizare care drenează apele pluviale de pe străzi. Astfel, autoritatea a prevăzut alocarea unei sume de circa 300 de milioane de euro pentru perioada 2016-2036, dintre care 15-20% de resurse financiare fiind alocate dezvoltării de soluții inovatoare.

Obiectivele achiziției

Având în vedere că o soluție tehnică ideală pentru străzile dense ale orașului nu era efectiv disponibilă pe piață, autoritatea contractantă a utilizat parteneriatul pentru inovare cu scopul de a procura o soluție personalizată de management al apelor ca urmare a precipitațiilor abundente.

Conform art. 60, alin. (1) al legii nr.131/2015, Autoritatea contractantă are dreptul de a aplica parteneriatul pentru inovare atunci când identifică necesitatea dezvoltării și achiziției ulterioare a unui bun, serviciu sau a unor lucrări inovatoare, necesitate care nu poate fi satisfăcută de soluțiile disponibile pe piață la un anumit moment, cu condiția ca acestea să corespundă nivelurilor de performanță și costurilor maxime convenite între autoritatea contractantă și participanți.

Aplicarea procedurii de parteneriat pentru inovare permite includerea activităților de cercetare și dezvoltare în procesul de achiziție publică, conform principiilor de transparență și tratament egal, așa cum este prevăzut de Directiva 2014/24/EU și, respectiv, în Legea nr. 131/2015.

Parteneriatul pentru inovare aplicat a inclus trei etape:

- 1. Etapa de competiție** – depunerea cererilor de participare și selectarea candidaților prin aplicarea criteriilor de calificare și selecție;
- 2. Etapa de cercetare și dezvoltare**, în care sunt dezvoltate soluțiile în colaborare cu autoritatea contractantă;
- 3. Etapa comercială**, în care operatorul economic/operatorii economici selectați furnizează produsul sau execută lucrările. În această fază, autoritatea contractantă are dreptul, dar nu și obligația de a achiziționa unități suplimentare pentru dezvoltarea ulterioară.

Până la etapa competitivă, Administrația publică din Frederiksberg a desfășurat o consultare cu diferiți

GHID DE BUNE PRACTICI

actori de pe piață, inclusiv companii, universități și alții, pentru a se asigura că abordarea lor reflectă soluțiile și inovațiile de ultimă generație. În cadrul consultării pieței, participanților le-a fost prezentat conceptului parteneriatului pentru inovare, inclusiv beneficiile, riscurile, condițiile și finanțarea. Părțile interesate au fost invitate printr-un apel deschis să depună cereri de precalificare. Astfel, doar ofertanții precalificați au avut dreptul să depună oferte care, ulterior, urmează a fi negociate. În rezultat, tenderul s-a focusat pe specificații tehnice cum ar fi cantitatea de ape pluviale, care ar trebui să fie captată de sistem și nevoia de irigare continuă a copacilor din oraș.

Obiectul contractului

Dezvoltarea, testarea și implementarea soluțiilor de management al apelor

Criterii de selecție

Pentru a asigura capacitatea tehnică și profesională a ofertanților, acestora li s-a solicitat să depună între una și patru referințe care demonstrează executarea integrală a unor proiecte similare în ultimii trei ani. Un proiect de cercetare și inovare a fost considerat relevant dacă a avut drept rezultat lansarea pe piață de către ofertant a unui produs/unei soluții inovatoare. Astfel de proiecte pot fi atât finanțate din resursele proprii ale ofertantului, cât și finanțate integral sau parțial de către o parte terță. Adicional, ofertanților li s-a solicitat cel puțin o referință pentru lucrări de construcție executate.

Specificații tehnice

- Soluții capabile să rețină cel puțin 0,5 m³ de ape pluviale din sistemul de canalizare pe metru de drum;
- Soluții care elimină apa de pe carosabil în caz de precipitații abundente (15 mm/ 0,5h) în timp de 0,5h;
- Soluții care pot fi implementate în condițiile infrastructurii existente (în zone urbane dense) și în termen de maxim 5 săptămâni la intersecții și 3 săptămâni pe tronsoanele de drum;
- Soluții capabile să reziste la trafic intens (cu o medie anuală de 300 de camioane pe zi);

- Soluții care corespund normelor tehnice, cerințelor de mediu și reglementărilor;
- Soluțiile propuse nu trebuie să depășească costul de 8500 DKK (echivalent a 1140 euro) pentru 0,5 m³ de apă gestionat. Acest preț a fost stabilit împreună cu întreprinderea responsabilă de managementul sistemului de canalizare.

Criterii de atribuire

Potențial de eficacitate - 50%

- Măsura în care soluția va corespunde cerințelor, rezolvând problema descrisă

Capacitatea de implementare, inclusiv flexibilitate și modularitate - 20%

- Măsura în care soluția poate fi implementată în zone dense, într-un interval de timp scurt, fără întreruperi semnificative, precum și scalabilitate și întreținere

Robustețe în executarea proiectului - 20%

- Măsura în care ofertantul a demonstrat capacitatea de a dezvolta soluția inovatoare în intervalul de timp prevăzut, luând în considerare nevoile autorității contractante, implicarea părților interesate, aplicarea competenței angajaților și considerentele de siguranță în executarea proiectului

Prețul soluției tehnice - 10%

Rezultate

Autoritatea contractantă a prevăzut că va recepționa 5 oferte, însă în final, la procedura de achiziție au fost depuse 8 oferte. În rezultat, 5 ofertanți (asociații de operatori economici) au fost invitate la negocieri, iar patru dintre aceștia au acceptat invitația. Dintre aceștia, un ofertant nu a îndeplinit cerințele minime impuse de autoritatea în documentația achiziției. Ca urmare a evaluării ofertelor, contractele pentru dezvoltarea și implementarea soluției tehnice au fost semnate cu doi ofertanți.

Prima soluție dezvoltată a fost un sistem flexibil, ușor de construit pentru stocarea apelor pluviale în bazine mici de retenție și utilizarea lor pentru irigarea copacilor și zonelor verzi. Bazinele de

retenție sunt săpate pe străzile orașului și căptușite cu o membrană. Bazinele sunt umplute cu pietriș, mulci compactat capabil să transporte încărcături din trafic și cuburi de plastic, care împreună creează un „sandwich” din mai multe straturi. Peste aceste bazine se plantează câte un copac. Datorită construcției de tip „sandwich”, irigarea capilară este asigurată prin stratul superior al bazinului în primii patru ani. După aceasta, când rădăcinile copacilor sunt mai adânci, construcția de tip „sandwich” furnizează apă la nivelul inferior. După precipitații abundente, un regulator de debit al sistemului de drenaj durabil (SuDS) este utilizat pentru a elibera apa din bazinul de retenție încet, timp de 24h.

A doua soluție tehnică propusă canalizează apa printr-un dispozitiv de curățare și apoi într-un sistem de curățare, și apoi într-un sistem care irigă copacii și zonele verzi din oraș. După aceasta, apa este vărsată într-un număr de așa-numite „rezervoare de întârziere” subterane, care se eliberează în canalele de scurgere existente. Pentru a se asigura că sistemul de scurgere existent nu este supraîncărcat, eliberarea din rezervoarele respective are loc treptat, în conformitate cu capacitatea existentă în rețeaua de canalizare.

Ambele soluții au fost dezvoltate în comun cu autoritatea contractantă (Primăria Frederiksberg) și au fost testate în același timp și în aceleași locații, care au fost selectate ca reprezentative pentru majoritatea străzilor orașului pe care ar urma să fie implementată soluția.

Având în vedere că ambii contractanți au reușit să dezvolte soluții fiabile corespunzătoare necesităților autorității contractante, aceasta are dreptul în contextul acordului-cadru să procure adițional produse și servicii de la ambii contractanți

în decursul a patru ani (termenul acordului-cadru) fără a desfășura o altă procedură de achiziție. Ca parte a contractelor semnate cu ambii contractanți, se asigură dezvoltarea ulterioară timp de patru ani, cu scopul de a crește eficacitatea și a reduce costurile.

În plus, alte patru municipalități și întreprinderi de utilități au semnat o opțiune de achiziție în baza unui contract de parteneriat de inovare, permițându-le să utilizeze același acord-cadru pentru a achiziționa noi soluții tehnice pentru orașul lor (în total, valoarea contractelor a fost de 1.866.600 de euro).

Prin aplicarea procedurii de parteneriat pentru dezvoltare, orașul a beneficiat de un sistem eficient din punct de vedere al costurilor și implementat într-o perioadă scurtă de timp. Astfel, a durat doar 20 de luni de la inițierea consultării cu piața în februarie 2017 până la etapa implementării a soluției în octombrie 2018. Acesta a fost primul parteneriat pentru inovare implementat în Danemarca și al doilea în UE. În rezultatul acestui proiect de succes, Primăria Frederiksberg a luat premiul anului pentru „Achiziții Inovatoare” în 2019 la [„Procura + Awards”](#).

Impactul asupra mediului

Fiecare bazin de retenție poate ocupa doar 0,8 m² de spațiu, asigurând atenuarea inundațiilor și, de asemenea, contribuind la un oraș mai verde. Utilizarea apelor pluviale pentru irigarea copacilor reduce costurile de operare și întreținere ale zonelor verzi din oraș în perioadele secetoase (economisire de timp, apă și CO₂, în ceea ce privește utilizarea camioanelor pentru efectuarea acestor operațiuni). De asemenea, aceasta reduce presiunea asupra rețelelor de drenaj existente prin devierea apei prin transpirație (evaporarea din copaci).

1.7. Servicii de curățenie/cleaning

Obiectul contractului

Serviciile de curățenie și igienă a bunurilor imobile și mobile. Pentru a sublinia natura achiziției, autoritățile contractante pot include în denumire expresii precum „ecologic”, „durabil” etc.

Fiecare autoritate contractantă decide scopul și obiectivele unei astfel de achiziții durabile:

- Achiziție menită să reducă impactul asupra mediului și să îmbunătățească calitatea vieții pentru cetățeni;
- Procurarea serviciilor de curățare eficiente, fiabile și ecologice;
- Promovarea unui serviciu de curățare mai ecologic ca exemplu pentru alte autorități și comunitate;
- Furnizarea de servicii de curățenie de birouri de bună calitate prin utilizarea produselor de curățare ecologice, care va contribui la asigurarea unui mediu de lucru bun pentru angajați.

Criterii de selecție și specificații tehnice

Autoritățile contractante pot utiliza următoarele criterii de selecție, menționate în specificațiile tehnice, care se referă la:

1. Produse chimice de curățare:

- Produsele trebuie să fie certificate cu etichetă ecologică (se poate stabili un anumit % din produse cu astfel de etichetă);
- Produsele trebuie să corespundă cerințelor și concentrațiilor din [Regulamentul \(CE\) nr.1272/2008](#);
- Produsele de curățare nu trebuie să conțină substanțe chimice care au fost identificate ca substanțe care prezintă motive de îngrijorare deosebită în conformitate cu [Regulamentul \(CE\)](#)

Exemple de contracte de achiziție:

- Servicii de curățenie durabilă și servicii asociate;
- Asigurarea serviciului de igienă și curățenie cu furnizare de consumabile ecologice;
- Servicii de curățenie prietenoase cu mediul.

[nr.1907/2006](#) privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH);

- Următoarele biocide sunt interzise: R31 (contactul cu acizii eliberează gaze toxice), R40, 45 și 49 (cancerigen), R42, 43 (sensibilizant) care depășește 0,1% din greutatea produsului final, R46, 60, 61, 62, 63 (toxic pentru reproducere), R50/53, 51/53 (toxic pentru organismele acvatice), R59 (periculos pentru stratul de ozon) și R68 (risc de efecte ireversibile);
- Produsele de curățare nu trebuie să conțină fosfor;
- Produsele pulverizate cu gaze propulsoare nu pot fi folosite;
- Produsele propuse trebuie să fie biodegradabile și să îndeplinească și alte cerințe în conformitate cu [Regulamentul \(CE\) nr.48/2004](#) privind detergenții.

2. Servicii asociate:

- Toate produsele din hârtie care urmează să fie furnizate de către contractant ca parte a contractului trebuie să respecte eticheta ecologică a UE ([Regulamentul \(CE\) nr.66/2010](#)) sau să dețină o etichetă echivalentă;

- Produsele din hârtie trebuie să fie reciclate (autoritatea contractantă stabilește %) sau din pădure gestionată durabil;
- Săpunul de mâini nu trebuie să conțină substanțe chimice care au fost identificate ca extrem de îngrijorătoare conform [Regulamentului \(CE\) nr.1907/2006](#);
- Săpunul lichid și odorizant să fie cu eticheta [Ecocert](#) sau echivalent.

3. Saci de gunoi și deșeuri

- Cel puțin (autoritatea contractantă stabilește %) din tot plasticul folosit în sacii de gunoi trebuie să provină din plastic reciclat, iar produsul trebuie să îndeplinească cerințele de rezistență descrise în [standardul UNI-EN 13592: 2003 + A1: 2007](#) pentru saci din plastic pentru colectarea deșeurilor menajere;
- Introducerea colectării deșeurilor organice, iar firmele ofertante sunt obligate să furnizeze saci de gunoi compostabili (dacă este necesar), care vor biodegrada în termen de 180 de zile, conform [standardului UNE-EN 13432: 2001](#) și să îndeplinească cerințele de rezistență pentru pungile de plastic;
- Furnizorii vor promova pe durata contractelor reducerea deșeurilor și, acolo unde acest lucru nu este posibil, să promoveze reciclarea;
- Furnizorul de servicii trebuie să respecte regulile de gestionare a deșeurilor din clădire (de exemplu, hârtia trebuie colectată separat);
- Să demonstreze printr-o declarație a colectorului de deșeuri sau a entității care primește deșeurile că echipamentele aferente serviciilor de curățare sunt expediate la destinațiile corecte la sfârșitul duratei de viață.

4. Generale

- Fiecare produs trebuie să aibă o etichetă corespunzătoare care să includă instrucțiuni privind doza, informații despre siguranță și aciditate (pH);
- Ofertanții trebuie să prezinte, ca parte a ofertei lor, metodologia, mijloacele, soluțiile și procesele pentru a permite protecția a mediului;
- Antreprenorul trebuie să opteze pentru metode de curățare cu impact redus asupra mediului

și trebuie să se asigure că metodele alese pentru curățarea, acoperirea și întreținerea echipamentelor și mobilierului nu prezintă un pericol pentru persoanele din clădire;

- Oferta tehnică trebuie să respecte următoarele standarde: sistem de control al calității (ISO 9001 sau echivalent); managementul mediului (ISO 14001 sau echivalent); și securitatea informațiilor (ISO 27001 sau echivalent);
- Ofertantul trebuie să asigure că niciunul dintre produsele folosite nu a fost testat pe animale;
- Produsele utilizate trebuie să fie furnizate în ambalaje reciclabile/reutilizabile;
- Furnizorul de servicii trebuie să utilizeze recipiente reîncărcabile;
- Cârpele, mopurile compuse din microfibre trebuie să fie lavabile și reutilizabile.

Criterii de atribuire

În continuare sunt prezentate câteva exemple din Uniunea Europeană, cum poate fi aplicat criteriul cel mai bun raport calitate-preț/calitate-cost cu precizarea ponderii relative pe care o acordă fiecărui factor de evaluare.

Achiziționarea de produse de curățare etichetate ecologic, Administrația [Generalitat Valenciana, Spania](#)

Performanța durabilă a serviciilor de curățenie a fost evaluată după 5 criterii de atribuire, care au contat pentru 55 din cele 100 de p. disponibile. Ofertanții trebuiau să atingă un prag minim de 25 de puncte pentru ca ofertele lor să fie luate în considerare.

Elemente	Puncte
Utilizarea produselor de curățare etichetate ecologic	32 p.
Utilizarea produselor de curățare concentrate nediluate	6 p.
Utilizarea hârtiei din păduri gestionate durabil sau din surse reciclate	8 p.
Utilizarea pungilor de deșeuri din plastic reciclate sau compostabile	4 p.
Eficiența energetică a aspiratoarelor	5 p.

GHID DE BUNE PRACTICI

Furnizare de produse de curățenie pentru 5 școli, Administrația orașului Ville de Venelles, Franța

Pret - 45%

Meritul tehnic - 30%

- Gama și eficiența produselor (20%);
- Performanța în testul de probă (10%);

Performanța de mediu - 20%

- Impactul produselor asupra mediului (produsele 100% biodegradabile și fără solvenți);
- Ambalare ecologică: containere reîncărcabile și ambalaje din hârtie, care îndeplinesc criteriile ce stau la baza etichetelor ecologice;

Termenul de livrare - 5%

2. RECOMANDĂRI PENTRU AUTORITĂȚILE CONTRACTANTE

1. Autoritățile contractante pot utiliza multiple surse de informații și exemple practice din UE privind achizițiile publice durabile, care vor fi utile în procesul de planificare, organizare și desfășurare a proceselor de achiziții publice și întocmirea documentației de atribuire necesare unor astfel de achiziții.
2. La elaborarea specificațiilor tehnice și criteriilor de selecție, ar fi util pentru autoritățile contractante să întreprindă un șir de măsuri premergătoare achiziției publice, necesare pentru a stabili cerințele de durabilitate, precum consultarea pieței, dialogul cu operatorii economici, consultații cu publicul și consultarea experților în domenii.
3. La inițierea unei achiziții durabile, autoritățile contractante pot utiliza ca referințe și bază pentru cerințele de durabilitate din documentația de atribuire multiplele regulamente și directive ale UE, precum și standardele ISO și alte standarde internaționale.
4. La elaborarea documentației de atribuire, dar și la verificarea conformității ofertelor operatorilor economici, autoritățile contractante pot face referință la etichetele ecologice și multiple certificări durabile, aplicate în UE și la nivel internațional (ex.: eticheta ecologică UE / EU Ecolabel).
5. La determinarea ofertei câștigătoare, autoritățile contractante pot lua în considerație aspectele de durabilitate și de protecție a mediului indiferent de criteriul de atribuire selectat, iar exemplele multiple din UE vor ajuta autoritățile contractante să stabilească factorii de evaluare și ponderea lor pentru criteriile cel mai bun raport calitate-preț/calitate-cost, mai rar utilizate în procesul de achiziție publică din Republica Moldova.
6. În cazul procedurilor de achiziții publice pentru procurarea de produse de echipamente electrice și electronice (EEE), autoritățile contractante urmează să solicite de la operatorii economici, interesați să depună oferte, numărul de înregistrare din [„Lista producătorilor”, disponibilă în SIAMD](#), drept dovadă a conformării la reglementările de mai sus.
7. Aplicarea acordului-cadru în procesul de achiziție publică, în special pentru bunurile/serviciile/lucrările care se procură periodic. Acordul-cadru eficientizează procesul de achiziție și oferă o serie de beneficii pentru autoritățile contractante, inclusiv reducerea eforturilor și costurilor administrative, a timpului dedicat de către specialist procedurilor de achiziție; un grad mai înalt de flexibilitate, transparență și competitivitate etc.

Bibliografie

- 1) Directiva 2014/24 / UE privind achizițiile publice;
- 2) Directiva 2014/25 / UE privind achizițiile publice de către entități care operează în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale;
- 3) Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor care revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn;
- 4) Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a Directivelor 67/548/CEE și 1999/45/CE, precum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006;
- 5) Regulamentul (UE) 2018/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007 al Consiliului;
- 6) Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 543/2011 al Comisiei din 7 iunie 2011 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului în ceea ce privește sectorul fructelor și legumelor și sectorul fructelor și legumelor prelucrate;
- 7) Regulamentul (CE) nr. 557/2007 al Comisiei din 23 mai 2007 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1028/2006 al Consiliului privind standardele de comercializare aplicabile ouălor;
- 8) Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1924/2006 și (CE) nr. 1925/2006 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 87/250/CEE a Comisiei, a Directivei 90/496/CEE a Consiliului, a Directivei 1999/10/CE a Comisiei, a Directivei 2000/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a Directivelor 2002/67/CE și 2008/5/CE ale Comisiei și a Regulamentului (CE) nr. 608/2004 al Comisiei;
- 9) Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a Directivelor 67/548/CEE și 1999/45/CE, precum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1907/2006;
- 10) Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice, de modificare a Directivei 1999/45/CE și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 793/93 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 1488/94 al Comisiei, precum și a Directivei 76/769/CEE a Consiliului și a Directivelor 91/155/CEE, 93/67/CEE, 93/105/CE și 2000/21/CE ale Comisiei;
- 11) Regulamentul (CE) nr. 48/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 martie 2004 privind detergenții;
- 12) Regulamentul (CE) nr. 66/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind eticheta UE ecologică;
- 13) Legea privind achizițiile publice nr. 131/2015;
- 14) Legea nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile;
- 15) Hotărârea Guvernului nr. 212 din 07.03.2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice;
- 16) Hotărârea Guvernului nr. 694 din 23.09.2020 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la acordul-cadru ca modalitate specială de atribuire a contractelor de achiziții publice;
- 17) Hotărârea Guvernului Nr. 544 din 12-11-2019 cu privire la unele măsuri de organizare a procesului de achiziții în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor;
- 18) Hotărârea Guvernului Nr.638 din 26-08-2020 pentru aprobarea Regulamentului privind achizițiile publice de lucrări;
- 19) Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 105 din 12.08.2020 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind modalitatea, condițiile și procedura de organizare și desfășurare a consultării pieței în vederea pregătirii achiziției publice;
- 20) Pagina web oficială a legislației Uniunii Europene – www.eur-lex.europa.eu;
- 21) Pagina web a Comisiei Europene – www.ec.europa.eu;
- 22) Pagina web a organizației Organizației Internaționale pentru Standardizare (ISO) – www.iso.org;
- 23) Pagina web a programului de certificare în energică a Agenției de Protecție a Mediului din SUA – www.energystar.gov;
- 24) Pagina web a certificării la nivel mondial a sustenabilității pentru produsele IT – <https://tccertified.com/>;
- 25) Pagina web a European Standards s.r.o. – www.en-standard.eu;
- 26) Pagina web a Asociației EUROPUR – www.europur.org;
- 27) Pagina web a Programului pentru Aprobarea Certificării Forestiere (PEFC) – www.pefc.org;
- 28) Pagina web a Consiliului de Administrare al Pădurilor (FSC) – www.fsc.org;
- 29) Pagina web a Facilității EU FLEGT al Institutului European al Pădurilor – www.euflegt.efi.int;
- 30) Pagina web a ECOCERT Group – www.ecocert.com;
- 31) Sistemul electronic de achiziții publice MTender – www.mtender.gov.md;
- 32) Sistemul informațional automatizat „Managementul deșeurilor” – www.siamd.gov.md;
- 33) Pagina web a AAP – www.tender.gov.md;
- 34) Pagina web a IDIS “Viitorul” – www.viitorul.org

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”
str. Iacob Hîncu 10/1, mun. Chișinău, MD-2005, Republica Moldova
Telefon: (373-22) 22 18 44
www.viitorul.org, office@viitorul.org